

Правила читання (2)

1. Перед голосними **e, i, y** букву **c** читають як [s]: *la place* [la-'plas], *cette* [set], *le citron* [lə-si-'trɔ̃], *le cycle* [lə-'sɪkl].
Перед рештою голосних і всіма приголосними **c** читають як [k]: *la carte* [la-'kart], *la commode* [la-ko-'mod], *la cravate* [la-kra-'vat], *la caravane* [la-ka-ra-'van].
Літеру **c** у кінці слів після приголосних і чистих голосних читають як [k]: *avec* [a-'vɛk], *le parc* [lə-'park], *le lac* [lə-'lak], *le sac* [lə-'sak].
Вона не вимовляється, якщо їй передуює носовий: *blanc* [blɑ̃]. Але у слові *donc* **c** вимовляється як виняток [dɔ̃k].
2. Літеру **ç** читають як [s]: *le garçon* [lə-gar-'sɔ̃], *la leçon* [la-lə-'sɔ̃], [lal-'sɔ̃].
3. Літера **h** у французькій мові ніколи не читається, але в окремих випадках може відігравати певну роль у вимові.
Літера **h** трапляється в положенні після приголосної (напр., *Marthe* [mart]), у середині слова між голосними та на початку слова перед голосною.
Літера **h**, яка стоїть у середині слова між голосними, указує на роздільне читання цих голосних: *cahier* [ka-'je], *trahir* [tra-'i:r], *Sahara* [sa-a-'ra].
Літера **h**, що стоїть на початку слова перед голосним, буває двох видів:
а) **h німий**, перед яким маємо явища зв'язування та випадання голосного: *ils habitent* [il-za-'bit], *l'hectare* [lɛk-'ta:r];
б) **h придиховий**, перед яким не допускається ані зв'язування, ані випадання голосного: *le hamac* [lə-a-'mak], *la harpe* [la-'arp], *les hamacs* [le-a-'mak], *les harpes* [le-'arp]. Слова, що починаються з **h** придихового, позначають у словниках зірочкою: ***haut**.
4. Буквосполучення з літерою **h** :
th читають як [t]: *Marthe* [mart].
ch читають як [ʃ]: *elle marche* [ɛl-'marʃ].
ph читають як [f]: *le paragraphe* [lə-pa-ra-'graf].
5. Літеру **s**, що стоїть між приголосним і голосним читають як [s]: *sa veste* [sa-'vest], *elle traverse* [ɛl-tra-'vers].
При подвоєнні **ss** читають як [s]: *la presse* [la-'pres], *la classe* [la-'clas].
Літеру **s** наприкінці слова зазвичай не читають: *très* [trɛ]. Більшість французьких іменників та прикметників утворюють множину за допомогою додавання **німого** закінчення **s**: *l'élève* [le-'lɛ:v] – *les élèves* [le-ze-'lɛ:v], *blanche* [blɑ̃ʃ] – *blanches* [blɑ̃ʃ].
6. Літеру **z** читають як [z]: *quatorze* [ka-'tɔʁz], *zéro* [ze-'ro].
7. У закінченні інфінітива дієслів на **-er** літеру **r** не читають: *répéter* [re-pe-'te].
Закінчення 3 особи множини «-ent» у дієсловах не читається: *ils marchent* [il-'marʃ], *ils parlent* [il-'parl].
8. Найчастіше літера **l** наприкінці слів читається: *Pascal* [pas-'kal].
9. Літеру **j** читають як [ʒ]: *Je déjeune* [ʒə-de-'ʒœn].
10. Літеру **r** наприкінці слів зазвичай читають: *la fleur* [la-'flœ:r], *le tir* [lə-'ti:r].
Літеру **r** не читають у закінченні неозначеної форми дієслів та в переважній більшості іменників і прикметників, що закінчуються на **-er, -ier**: *demeurer* [də-mœ-'re], *premier* [prə-'mjɛ], *le cahier* [lə-ka-'je].
parler, aimer, винятки: *mer, amer, hiver, cher*. Кінцева **r** читається, якщо перед нею стоїть інша, ніж **e** літера на позначення голосного.
11. Літера **x** в кінці слова не читається, до винятків належать власні назви, у них літера **x** вимовляється як [ks]: *Max* [maks].
Літеру **x** у словах, що починаються з **ex-, inex-**, читають як:
1) [gz] перед голосними: *l'examen* [lɛg-za-'mɛ̃], *inexorable* [i-nɛg-zə-'rabl];
2) [ks] перед приголосними: *externe* [eks-'tɛʁn], *l'excursion* [lɛks-kyr-'sjɔ̃].
У середині слова **x** здебільшого читають як [ks] і перед приголосною, і перед голосною: *la mixture* [la-miks-'ty:r], *le lexique* [lə-lɛk-'sik], *le texte* [lə-'tɛkst].
- Числівники **six** і **dix**, де літеру **x** вимовляють як [s]. Якщо наступне слово починається на приголосний, **x** лишається німим: *six livres* [si-'li:vʁ], перед голосним під час зв'язування літеру **x** вимовляють як [z]: *deux amis* [dø-za-'mi], *dix élèves* [di-ze-'lɛ:v].
У порядкових числівниках *deuxième* 'другий', *sixième* 'шостий', *dixième* 'десятий' **x** читають як [z].
12. Літера **f** наприкінці слів читається: *neuf* [nœf]; *actif* [ak-'tif].

Під час зв'язування літеру **f** у числівнику **neuf** вимовляють як [v] перед словом **heure** (і деякими іншими словами): *neuf heures* [nœ-'vœ:r].

13. Літеру **t** у групі **ti + голосний** читають або як [t], або як [s].

Найчастіше трапляється прочитання зі звуком [s]: *national* [na-sjɔ-'nal]; *la démocratie* [la-de-mɔ-kra-'si], *actionner* [ak-sjɔ-'ne], *tertiaire* [tɛr-'sjɛ:r], *la station* [la-sta-'siʃ].

Якщо групі **ti + голосний** передусь літера **s**, то **t** завжди читають як [t]: *le vestiaire* [lə-ves-'tjɛ:r], *la question* [la-kɛs-'tiʃ].

14. Буквосполучення **gn** переважно читають як [ɲ]: *l'Espagne* [lɛs-'paɲ], *la campagne* [la kɑ-'paɲ].

Літера **u** після **g** не вимовляється: *la langue* [la-'lɑ̃g].

15. Після групи неподільних приголосних літера **i** продовжує позначати голосний звук, а наступний після неї голосний зазвичай зазнає невеликої йотації: *l'ouvrier* [lu-vri-'je], *oublier* [u-bli-'je].

16. Буквосполучення **oin** як [wɛ̃]: *loin* [lwɛ̃].

17. Літера **y** між двома голосними відповідає двом **i**, перше з яких утворює звуко-буквене поєднання з попередньою голосною, а друге дає йотований звук із наступною голосною: *balayer* → ba-lai-ier [ba-le-'je] *le crayon* → le crai-ion [lə-kre-'jɔ̃], *l'employé* → l'emploi +ié → [lɑ̃-plwa-'je].

18. Під час зв'язування носового голосного з наступним словом, що починається з голосного, носовий тембр носового голосного зберігається, але між ним і голосним наступного слова з'являється приголосний **n**, який приєднується до цього голосного, утворюючи з ним один склад: *on achète* [ɔ̃-na-'ʃɛt], *un ami* [ɛ̃-na-'mi].